

Tækkemand

Af Søren Vadstrup
Maj 2006

Efter en periode, hvor stråtagene i stort omfang er blevet erstattet med eternit, blikplader eller andet, er dette urgamle danske tagmateriale atter på vej frem igen - næsten fra glemslen.

Et stråtag har både fortrin og ulemper. Et af de største fortrin er givetvis, at det er meget smukt i farve og stofflighed. Det er samtidig det mest fleksible tagmateriale, vi har. Det tilpasser sig nemt ujævne, skæve eller forskudte tagværker, så de ikke behøver kostbar eller uskøn opretning. Strå er også et af de letteste tagmaterialer, der findes. Det vejer kun ca. 30 kg. pr. kvm., incl lægter. Et skift fra strå til f.eks. tegl vil derfor ofte medføre omfattende forstærkninger i eller udskiftninger af tagværket.

Stråtage er imidlertid brandfarlige, hvad der både betyder højere forsikringspræmier og dyre ekstraforanstaltninger til brandsikring.

Stråtagene holder heller ikke så længe som andre tage. Sydsiderne nedbrydes hurtigst og holder erfaringsmæssigt ca. 20-40 år, mens nordsiderne holder ca. 40-60 år. Dette gælder for tækkerør. For rughalm er holdbarheden ca. det halve.

Endelig skal det nævnes, at der er et vist vedligehold på stråtage, bl.a. tætning af mønningen (tagryggen).

De tækkematerialer, der benyttes idag er for det meste *tækkerør*, sjældnere *langhalm* (rughalm). Symaterialet er hovedsagelig galvaniseret eller rustfrit jerntråd. Sjældnere kokostråd eller kobbertråd.

Der findes traditionelt to metoder at tække på, nemlig *bundne tage* og *syede tage*. Ved bundne tage bindes og presses tækkematerialet fast til tagets lægter af meterlange, 1-2 cm tykke hassel- eller pilekæppe, anbragt parallelt med lægterne. Ved syede tage "syes" tækkerørene direkte til lægterne, knippe for knippe, i een fortløbende syning.

Der går en grænse ned gennem Danmark mellem disse to tækkemetoder. Bundne tage findes på Bornholm, Sjælland, Lolland-Falster, Østfyn, Samsø og Djursland. Resten af landet har syede tage. Disse ældgamle bygningskulturelle grænser er dog desværre ved at blive udvisket på grund af nye tækkemetoders indmarch i faget, især den omsiggribende "skrue-metode", hvor tækkerørene ikke længere bindes rundt om lægterne, men skrues fast til disse via selvskærende skrues.

Uddannelse

I det etablerede uddannelsessystem findes der ikke en egentlig grunduddannelse for tækkemænd. I dag foregår oplæringen til tækkemand ved, at den kommende tækkemand starter med at udføre

simpelt arbejde i forbindelse med tækningen. Senere læres de vanskeligere detaljer ved stråtaget som udformning af tagskæg, grater, skotrender, kviste og afvalmninger. Oplæringstiden varierer, men er typisk 3 til 5 år. Som følge af denne oplæringsform overføres egnstypiske metoder og stilarter til den nye tækkemand.

Der er i 2000 etableret en ny tækkemands-uddannelse hos BYG, Byggeriets Arbejdsgivere, i dag: Dansk Byggeri

Beskæftigede / antal virksomheder

Der findes i dag 3 organiserede tækkemandslaug i Danmark, på Fyn, Jylland og Sjælland, med de ca. 70 medlemsfirmaer.

Udviklingsmuligheder

Beskæftigelsen i faget synes at være inde i en stabil udvikling. Tækkemændene bør dog kunne tilbydes en uddannelse - herunder efteruddannelse af nuværende tækkere - hvor der bør undervises i materialevalg, egnskarakteristika, udførelsesmetoder, brandsikring, bygningsbevaring og økonomi.